UUTISET

KARI SALONEN

Maatalouspolitiikan professori Jyrki Niemi korostaa tutkimuksen merkitystä omavaraisuudelle. Viikin koetilan pelloilla pääsee seuraamaan käytännön viljelyä.

JAANA KANKAANPÄÄ

Juhana Vartiainen syö lounaaksi usein salaatin. Eduskunnan Pikkuparlamentin lounasravintolassa ruuan kotimaisuusaste on korkea.

Vartiainen vapauttaisi ruuan tuotannon kilpailulle, Niemi ei

Maatalouspolitiikan kipupisteet nousevat julkiseen keskusteluun aika ajoin. MT kysyi kahdelta vaikuttajalta heidän kantaansa asiaan.

Kokoomuksen kansanedustaja ja Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen (VATT) entinen ylijohtaja **Juhana Vartiainen** antaisi ruuan hinnan määräytyä vapailla markkinoilla. Maatalouspolitiikan professori **Jyrki Niemi** on täysin toista mieltä ja huomauttaa, että ruokaa ei myydä markkinahinnalla juuri missään.

Yhtäläisyyksiäkin on: molempien mielestä on ongelma, että tuet kapitalisoituvat herkästi pellon hintaan.

■ **Voidaanko ruuan hinta määritellä vapailla markkinoilla?**

Vartiainen vastaa kysymykseen lyhyesti:

”Totta kai.”

Niemi on monisanaisempi.

”Tällaista herkkää ja strategisesti elintärkeää toimialaa ei ole juuri missään maailman kolkassa haluttu jättää kokonaan markkinoiden armoille. Valtiovalta haluaa ohjailla maataloustuotantoa ja kauppavirtoja, koska tuotteiden merkityksen lisäksi maataloudella on tärkeitä taloudellisia ja sosioekonomisia tehtäviä”, Niemi painottaa.

”Markkinaehtoisuutta on toki viime vuosikymmenen aikana lisätty, mutta hallitusti. Euroopassa sen paremmin kuin Yhdysvalloissakaan maailmanmarkkinoihin perustuvat tuottajahinnat eivät riitä turvaamaan kilpailukykyistä tulotasoa. Sen takia maatalousyrittäjille maksetaan EU:ssa suoraa tukea.”

■ **Mikä on maataloustukien järkevä määrä?**

”Korkea tukitaso on todennäköisesti estänyt uudistumista ja tuotekehittelyä. Lisäksi tuet todennäköisesti kapitalisoituvat maan ja muiden tuotantopanosten hintoihin”, Vartiainen vastaa.

Syyt kotimaisen sianlihan ostamiseen

Suomessa myytävien elintarvikkeiden kotimaisuusaste on yli 70 %.

Lähde: Luke

MT

”Sellaiset tuet ovat hyviä, jotka pitävät tehostamisen ja tuotekehittelyn kannustimet vahvoina. Tulotukea ei pitäisi piilottaa muiden nimikkeiden alle. VATT:n **Anni Huhtala** ja **Marita Laukkanen** ovat osoittaneet, että ympäristötuki ei tosiasiassa ohjaa ympäristöystävälliseen käyttäytymiseen vaan on pikemminkin piilotettua tulotukea.”

Myös Niemi pitää ongelmallisena tuen kapitalisoitumista tuotantopanosten hintoihin. Tuet nostavat pellon myynti- ja vuokrahintoja ja lisäävät maatalouden aloittamisen sekä tuotannon laajentamisen kustannuksia.

”Maataloustukien järkevä määrä on tietenkin poliittinen kysymys ja arvovalinta. Suomessa on pidetty tärkeänä, että kotimainen maatalous kykenee normaalioloissa vastaamaan kuluttajien tarpeisiin. Tukipolitiikan turvin tuotanto onkin säilytetty lähellä kotimaista kulutusta. Lisäksi maataloustuella on turvattu tuottajien tulot, mikä on yksi maatalouspolitiikan tavoite koko EU:ssa”, Niemi kertoo.

■ **Mikä on järkevä omavaraisuusaste eli kotimaisen ruuan osuus kaikesta ruuasta?**

Sekä Niemi että Vartiainen näkevät ongelmia omavaraisuusasteen määrittelemisessä ja siihen pyrkimisessä.

”Omavaraisuus ei ole tavoite sinänsä. Ulkomainen kilpailu pitää tuottavuuskasvun ja tuotekehittelyn kiivaana niin kuin pitääkin. Tärkeitä ovat alan osaaminen ja tutkimus. Rauhanajan mahdollisimman suuri tuotanto tulee kuluttajalle ja veronmaksajalle kalliiksi, enkä usko sen sanottavammin lisäävän maan turvallisuutta”, Vartiainen arvioi.

”Ruokaturvan ja huoltovarmuuden varmistaminen on perinteisesti ollut yksi valtioiden perustehtävistä”, Niemi kertoo.

”Parhaan ruokaturvan tason määrittäminen merkitsee tasapainon löytämistä ruokaturvasta saavutettavien hyötyjen ja siitä aiheutuvien kustannusten välillä.”

”Omavaraisuusaste ei kuitenkaan ole kovin hyvä ruokaturvan mittari, koska kotimainen maatalous itsessään on riippuvainen useista tuontipanoksista, kuten lannoitteista, polttoaineesta ja työkoneista. Panostuonnin vakavat häiriöt vähentäisivät kotimaista tuotantoa. Optimaalista ja kannattavaa omavaraisuustasoa on siten vaikea konkreettisesti määrittää”, Niemi jatkaa.

■ **Miten tiloista saadaan tuottavia?**

Vartiainen luottaa maatalouden tuottajien tietävän itseään paremmin, miten tiloista tehdään tuottavia.

Niemi toivoo maatalouden jatkavan rivakkaa rakennekehitystä: ”Tuotantoyksikön kasvattamisessa on pyrittävä tuotantomäärien ja tehokkuuden nostamiseksi sellaisiksi, että tulotaso säilyy kohtuullisena tukien alentuessa ja hintojen vaihdellessa. ”

Tuotantoteknologian hallitseminen ei enää riitä, vaan maatiloilla tarvitaan monipuolista osaamista johtamisessa, neuvottelussa ja markkinoinnissa.

”Osan maatalousyrittäjistä on mahdollista löytää parempihintaisia markkinoita erikoistumalla. Yrityskoon kasvattamisen tai erikoistumisen ohella vaihtoehtona on maataloudesta saatavan tulon täydentäminen muiden tulolähteiden avulla, kuten palvelujen ja uusituvan energian tuottamisella”, Niemi kannustaa.

TERHI PAPE-MUSTONEN

”Suomalaisen ruokakulttuurin ongelma on tylsyys”

Kokoomuksen kansanedustaja ja ensimmäisen suomalaisen ruokakulttuuriprofessorin **Johanna Mäkelän** aviomies **Juhana Vartiainen** ylistää suomalaisen maatalouden omaperäisiä ja laadukkaita tuotteita:

”Itse arvostan esimerkiksi kotimaisia tavattoman maukkaita juureksia, joita saa Hakaniemen hallin taitavalta Lavinto-kauppiaalta. Omaperäisiä juustonvalmistajia ja pienpanimoita on myös ilmaantunut. Aamupuuroa keittelen Vääksyn myllyn maukkaista hiutaleista.”

Suomalainen ruokakulttuuri on kuitenkin Vartiaisen mielestä tylsää.

”Amatöörimäinen arvaukseni on, että liika keskittyminen raaka-aineidemme ihasteluun on hidastanut tuotekehittelyä ja ruuanlaiton osaamista. Vaikkapa suomalainen tapa laittaa raakoja kaali- ja juuresraasteita esille ruokaloissa ja lounaspöydissä on minusta kammottava”, Vartiainen lataa.

”Raaka-aineet pitää muuttaa ruuaksi käsittelemällä ja valmistamalla – esimerkiksi kaalit mehustamalla ja maustamalla. Tulevaisuus on kansainvälistyvässä fuusioruuassa, jossa yhdistyvät suomalaiset ja kansainväliset raaka-aineet ja vaikutteet.”

Puhtaus ei riitä puoleksi ruuaksi

”Toistaiseksi suomalainen ruokakulttuuri ei ole onnistunut tekemään itsestään kansainvälisesti kiinnostavaa. Se ei ole kenenkään vika ja liittyy pikemminkin suomalaisen yhteiskunnan vahvuuksiin. Vahvan gastronomisen ruokakulttuurin maissa on tyypillisesti ollut yksi tai useampi seuraavista tekijöistä: hovi, siirtomaamenneisyys ja suuret tuloerot.”

JAANA KANKAANPÄÄ

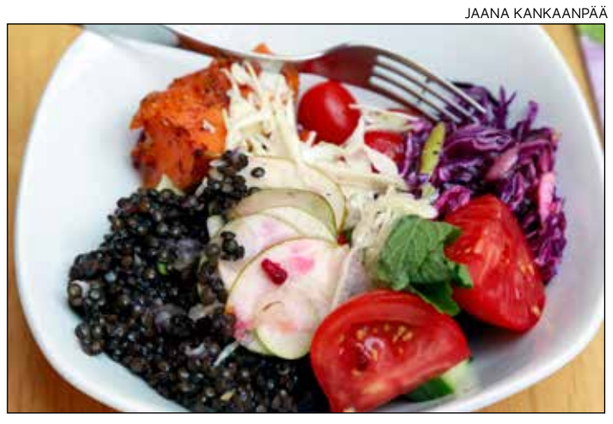

Vartiaisen lautaselle pääsevät maukkaat suomalaiset juurekset myös kotioloissa.

> Puhtaus on mielestäni myyttinen ja turhan nationalistinen mainossana. Onko puhtaudelle edes määritelmää?
>
> JUHANA VARTIAINEN

Hovissa on Vartiaisen mukaan kehitelty luksusherkkuja, jotka sitten ovat levinneet laajemmalti, kuten Ranskassa. Siirtomaista on tullut valtavasti lisävaikutteita ja osaamista, kuten Englannissa.

Suuret tuloerot ovat luoneet pienituloisten parissa eksoottisia herkkuja, kuten vaikka sisäelinten käyttö Italiassa.

”En kaipaa hovia, siirtomaamenneisyyttä tai suuria tuloeroja”, Vartiainen painottaa. Hän vierastaa suomalaisen ruuan puhtauden esittelemistä itseisarvona.

”Puhtaus on mielestäni myyttinen ja turhan nationalistinen mainossana. Onko puhtaudelle edes määritelmää?”

”Jos puhutaan joidenkin terveydelle haitallisten aineiden pitoisuuksista, voisiko niistä puhua täsmällisemmin?”

”Puhtaus-sana on minusta arveluttava, koska siinä samalla vihjataan, että muiden maiden raaka-aineet ovat jotenkin likaisia tai epäpuhtaita”, Vartiainen pohtii.

TERHI PAPE-MUSTONEN

Tutkimus: Kempeleessä parhaat digiyritykset

Pohjois-Pohjanmaalla Kempeleessä sijaitsevat yritykset osaavat hyödyntää digitalisaation suomia mahdollisuuksia kaikkein parhaiten ja naantalilaiset yritykset huonoiten.

”Kempeleen alueen yrityksillä oli verkkosivuillaan erityisen paljon edistyksellisiä analytiikka-, mainonta- ja markkinointiratkaisuja”, kertoo **Mikko Honkanen** digitutkimuksen tehneestä Vainusta.

”Digitaalinen asiakaspalvelu ja verkko-ostaminen oli tehty mahdolliseksi huomattavasti paremmin kuin keskimääräisen paikkakunnan yrityksissä.”

Honkanen arvioi kempeleläisten yritysten menestyksen syyksi sitä, että alueelle on keskittynyt useita teknologia-alan yrityksiä.

Naantali tipahti häntäpäähän, koska alueen yritykset käyttivät huomattavan vähän edistyksellisiä työkaluja ja verkkoliiketoimintaan oli panostettu vähän.

Vainu tutki yli 40 000 suomalaista yritystä ja niiden kyvykkyyttä hyödyntää digitaalista liiketoimintaa. Yrityksille annettiin pisteitä muun muassa aktiivisesta läsnäolosta sosiaalisessa mediassa (some) ja edistyksellisten analytiikka- ja mainontatyökalujen käytöstä.

Metsätalous häntäpäässä, vähittäiskauppa kärjessä

Toimialoittain tarkasteltuna metsätalous ja puunkorjuu, sosiaalihuollon laitospalvelut sekä metallituotteiden valmistus eivät ole osanneet hyödyntää digitalisaatiota.

”Näidenkin yritysten kotisivuilla ja sosiaalisen median kanavissa on kävijöitä joka päivä. Heitä voisi palvella esimerkiksi reaaliaikaisella chatilla tai tarjoamalla kanta-asiakkaille mahdollisuus verkko-ostosten tekoon”, Honkanen vinkkaa.

Mallia voisi ottaa parhaista digitoimialoista: työllistämistoiminta ja vähittäiskauppa. Ne ovat aktiivisia somessa, käyttävät verkkosivustojen analytiikkaa ja osaavat kohdentaa mainontaa oikein.

Vainun tutkimuksesta selvisi, että naisten johtamat yritykset ovat digitaalisessa valmiudessa hieman edellä miestoimitusjohtajien luotsaamia yrityksiä.

Maakohtaisessa vertailussa Suomi nousee niukasti Ruotsin ohi.

Ero on erittäin pieni. Kun vertaa eri toimialoja, maaottelun voitto menee miltei vuorotellen Suomelle ja Ruotsille.

MAIJA ALA-SIURUA

JAANA KANKAANPÄÄ

Yleisiä vesialueita ovat Suomen aluevedet Suomen- ja Pohjanlahdella sekä suurten järvien selät. Rannikkovedet, kuten kuvassa, ovat useimmiten osakaskuntien hallussa.

Valtion vesiin ei kohdistu tulospaineita

Suomen luonnonsuojeluliitto on väittänyt julkisuudessa, että valtio ajaa kansallista vesiomaisuutta liiketalouskäyttöön.

Metsähallituksen viestintäjohtaja **Juha Mäkinen** kiistää väitteen Iltalehden haastattelussa. ”Valtio haluaa kyllä lisätä tuloja, mutta se paine ei kohdistu minkäänlaisiin vesialueisiin. Kyse on metsistä ja rakennusmaasta.”

Mäkinen vakuuttaa, että suomalaisten virkistys- ja kalastusvesille ei ole tapahtumassa yhtään mitään. Kukaan ei ole myymässä tai ostamassa mökkimaisemia.

Valtiolla on 2,2 miljoonaa hehtaaria yleisiä vesialueita, jotka eivät sijaitse luonnonsuojelu- ja Natura-alueilla. Näitä vesiä on suunniteltu siirrettäväksi ympäristöministeriön hallinnasta maa- ja metsätalousministeriölle.

SUVI NIEMI

Ilmoita Maaseudun Tulevaisuuden kätevällä ilmoitusautomaatilla

Perheilmoitukset* ilmoitusautomaatilla -50 %

- HELPPOKÄYTTÖINEN
- AVOINNA 24 H / VRK
- VALMIITA ILMOITUSPOHJIA
- MAKSU HETI

Uudella itsepalveluliittymällä voit jättää erilaisia rivi- tai kuvailmoituksia lehteen silloin, kun sinulle parhaiten sopii. Olitpa myymässä, ostamassa tai onnittelemassa, kaikki onnistuu ilmoitusautomaattimme kautta.

*) syntyneet, kastetut, kihlaukset, vihityt, onnittelut, kiitokset, tervehdykset.

Testaa heti osoitteessa www.maaseuduntulevaisuus.fi/ilmoitus tai Maaseudun Tulevaisuuden kotisivulla ylävalikosta ”Jätä ilmoitus”.

MAASEUDUN TULEVAISUUS
Suomen 2. luetuin päivälehti